

Gemeente Scherpenzeel

Visie Welzijn

Visie Welzijn

Opdrachtgever : Gemeente Scherpenzeel

Team : Beleid Sociaal Domein

Datum : Januari 2023

Inhoud

Voorwoord

Inleiding	3
Onze Visie Welzijn	3
Categorieën van welzijn:	3
Hoe ziet welzijn eruit?	4
Waar gaan we mee aan de slag?	5
De krachten van Scherpenzeel benutten en bundelen.....	5
De zichtbaarheid van welzijn vergroten.....	6
Het doorbreken van stigma's en bieden van een veilige plek	6
Een vraaggericht aanbod voor jong en oud creëren	6
Preventie	7
Eigen verantwoordelijkheid	7
Inspelen op toekomstige ontwikkelingen	7
Focus op leven lang leren en ontwikkelen.....	8
Hoe gaan we dit doen?.....	8

Inleiding

In de landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024¹ wordt gezondheid gezien als meer dan niet ziek zijn. Het gaat ook over veerkracht, over meedoen in de maatschappij, over betekenisvol werk of andere activiteiten en over de omgeving waarin je leeft. Problemen die schuilgaan achter een verminderde gezondheid gaan verder dan het gezondheidsgebied alleen. Armoede, schulden, problemen rondom huisvesting, eenzaamheid, werkloosheid, een beperking, een lage opleiding of de kwaliteit en de inrichting van de leefomgeving hebben allemaal invloed op hoe gezond je bent en hoe gezond je je voelt. De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid zegt dat redzaamheid niet alleen denkvermogen vraagt, maar ook doenvermogen. Samen met de zorg- en welzijnsprofessionals worden de problemen aangepakt die schuilgaan achter de verminderde gezondheid. Deze kijk op gezondheid gaat richting Welzijn. Er zijn verschillende definities van Welzijn. Het CBS definieert welzijn als volgt:

“Welzijn is een meerdimensionaal concept, dat in feite de gehele leefsituatie van mensen omvat. Naast de materiële leefsituatie van mensen, zoals hun inkomen, spelen bijvoorbeeld ook de gezondheid, de sociale contacten en veiligheid een rol (Diener, Suh, Lucas en Smith, 1999; Dolan, Peasgood en White, 2008). Daarbij is niet alleen de objectieve leefsituatie, maar ook het subjectieve oordeel van mensen hierover van belang.”

Onze Visie Welzijn

De definitie van het CBS is erg breed en algemeen. Welzijn wordt veel genoemd tegenwoordig. Maar wat is welzijn nu eigenlijk? Voor wie is welzijn? Wat betekent het als Welzijn ingezet wordt als preventiemiddel? En hoe sturen we alle organisaties aan die al zoveel doen aan welzijn? Om op deze vragen een antwoord te geven voor de gemeente Scherpenzeel is deze visie opgesteld. Met deze visie willen we een duidelijk beeld geven van wat welzijn is voor de Scherpenzeeler. Deze visie komt voort uit de doelstellingen van de visie Transformatie Sociaal Domein en het Beleidskader Sociaal Domein.

Wij willen graag een betekenis voor welzijn die op Scherpenzeel toepasbaar is. Daarom hebben wij samen met verschillende maatschappelijke partners geprobeerd erachter te komen wat welzijn is voor de Scherpenzeeler. Hier kwamen vier overkoepelende categorieën uit. Deze staan hieronder beschreven.

Categorieën van welzijn:

1. *Kwaliteit van leven*

Hierbij kun je denken aan zingeving, meedoen, nuttig zijn, ertoe doen, ergens naar kunnen uitkijken, plezier hebben en lekker in je vel zitten.

2. *Vrijheid*

Hierbij kun je denken aan het eigen keuzes kunnen maken, je kunnen uitdrukken en weten wat je nodig hebt (zelfredzaamheid).

¹ [Nieuwe Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024 | VNG](#)

3. *Verbinding*

Hierbij kun je denken aan samen spelen, elkaar helpen (samenredzaamheid), weten waar je heen kan voor vragen en informatie.

4. *Ondersteunen en stimuleren*

Hierbij kun je denken aan het aanleren/helpen plek te vinden in de samenleving, het opbouwen en onderhouden van sociale netwerken, samen oplopen en op gang helpen en het bewust worden van wat je hebt.

Uit deze categorieën hebben we een rode draad gehaald en vanuit daar een betekenis gegeven aan welzijn voor Scherpenzeel. Hieruit is de onderstaande definitie ontstaan.

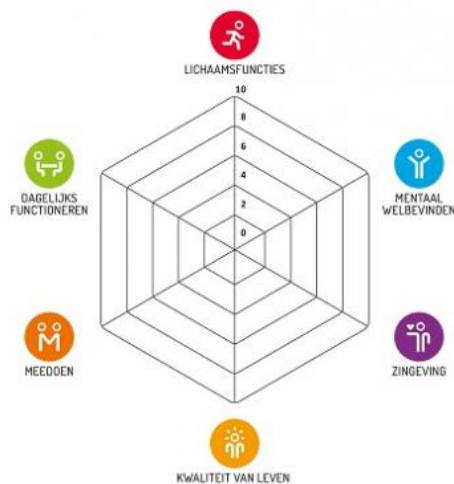
"Welzijn is een zodanige kwaliteit van leven, (keuze)vrijheid en verbinding met anderen, dat je in het dagelijks leven in staat bent om mee te kunnen doen."

Hoe ziet welzijn eruit?

In Scherpenzeel willen we de zelf- en samenredzaamheid versterken van elke Scherpenzeeler. Welzijn heeft een rol in het omzien naar elkaar, in het kennen van de buurt en in het ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving. Daarnaast heeft welzijn een rol in voorlichting over maatschappelijke onderwerpen zoals eenzaamheid, laaggeletterdheid, mishandeling enzovoort. Ook stimuleert welzijn activiteiten waar ontmoeting centraal staat. Waar mensen gezien worden en meetellen.

Welzijn wordt vaak verward met andere domeinen. Welzijn moet echter niet verward worden met andere domeinen zoals (medische) zorg. Welzijn is geen zorg. Het verzorgen van mensen valt onder het medische domein en niet onder welzijn. Ook het plaatsen van een traplift of verzorgen van een rolstoel valt niet onder welzijn.

Welzijn heeft wel een nauwe verbinding met het medische domein en het sociaal domein, net als met cultuur en volksgezondheid. Welzijn is de verbinding van deze domeinen en is verweven in de maatschappij. Welzijn focust op verbinding met de buurt, eigen veerkracht en zelf- en samenredzaamheid. Het doel van welzijn is om elk persoon mee te laten doen in de maatschappij. De basis voor welzijn is het model van positieve gezondheid. Een samenwerking op de 6 gebieden van het model. De afbeelding hieronder geeft dit weer².

Figuur 1. De 6 gebieden van Positieve Gezondheid

Waar gaan we mee aan de slag?

We zijn in gesprek gegaan met de verschillende maatschappelijke partners die op het gebied van Welzijn een rol spelen. Hier is de onze betekenis van welzijn uitgekomen. Ook is samen met de organisaties gekeken waar de krachten liggen van Scherpenzeel. Deze willen we benutten om het welzijn in Scherpenzeel te verbeteren. Er liggen verschillende kansen in Scherpenzeel waar we als eerste mee aan de slag willen.

Om de Visie Welzijn verder te ontwikkelen en hier duidelijke handvatten aan te geven zullen verdiepende gesprekken en sessies worden gehouden met de verschillende organisaties over wie welke rol gaat aannemen.

De krachten van Scherpenzeel benutten en bundelen

Er gebeurt al veel in Scherpenzeel op het gebied van welzijn. Vanuit de Visie Welzijn willen we de focus leggen op wat al goed gaat. We willen niet alleen verbeteren wat niet goed gaat, maar gebruik maken van wat de kracht van Scherpenzeel al is. Welzijn wordt niet alleen bepaald door gezond zijn. Ook een groene omgeving, sporten en bewegen, cultuur en natuur zijn belangrijke elementen voor een goede kwaliteit van leven. Door de voorzieningen te gebruiken die Scherpenzeel al heeft, wordt het dagelijks functioneren makkelijker. Bijvoorbeeld door het gebruik maken van de plekken om elkaar te ontmoeten. Dit versterkt ook de sociale contacten van inwoners.

² <https://www.loketgezondleven.nl/gezondheidsthema/positieve-gezondheid>

De zichtbaarheid van welzijn vergroten

Zoals eerder genoemd, gebeurt er al veel in Scherpenzeel op het gebied van Welzijn. Alleen weten veel inwoners en professionals niet wat er allemaal gebeurt. Kortom: welzijn is niet zichtbaar genoeg in Scherpenzeel. Dit willen wij graag verbeteren door de samenwerking op te zoeken met andere domeinen en afspraken maken zodat het voor iedereen duidelijk is wie en/of wat waar te vinden is. Hiervoor willen we nauwer samenwerken met onze partners. Hierbij kan je denken aan de medische zorg, sociale organisaties, maatschappelijke organisaties, vrijwilligers en inwoners. Een voorbeeld van deze samenwerking is Welzijn op Recept. Hierbij worden inwoners vanuit de huisarts doorverwezen naar Welzijn om zo hun klachten te verminderen. En om niet meteen medische oplossingen te bieden. Het is ook belangrijk dat de informatievoorziening begrijpelijk en goed te vinden is. Dit kan bijvoorbeeld bereikt worden door de sociale wegwijzer aan te passen op de vraag van inwoner en professional. Zodat inwoners weten waar zij heen kunnen met hun vraag. Veel Scherpenzelers geven aan dat zij als eerste terugvallen op hun familie en vrienden voor hulp.

Het doorbreken van stigma's en bieden van een veilige plek

Voor het welzijn van inwoners is het belangrijk dat zij op tijd hun probleem durven bespreken. Vanuit de samenleving liggen er voor bepaalde onderwerpen extra hoge drempels of schaamte. Om dit bespreekbaar te maken is aandacht nodig voor openheid. Dit kan met campagnes zoals bijvoorbeeld landelijk gebeurt over depressiviteit of de dood. En ook is een veilige plek nodig waar je zonder oordeel je verhaal kunt doen. Waar naar je wordt geluisterd en met je wordt meegedacht. Zo kan preventie ingezet worden om te voorkomen dat de situatie verergert.

Een vraaggericht aanbod voor jong en oud creëren

Welzijn betekent voor elk persoon iets anders. Om deze reden is het belangrijk om een vraaggerichte werkwijze te creëren zodat elk persoon krijgt wat hen nodig heeft op het gebied van welzijn. Hierbij is het belangrijk dat de behoefte van Scherpenzelers onderzocht wordt. De basis hiervoor kan data gestuurd werken zijn. Dit geeft een goed beeld van de problemen die voorkomen in Scherpenzeel. Op deze manier kan er goed ingespeeld worden op de behoefte van de inwoner. Het is van belang dat alle doelgroepen hierbij in beeld zijn. Een aantal Scherpenzelers geven het signaal af dat niet alle doelgroepen in beeld zijn in het huidige aanbod. Dit kan aangeven dat op dit moment het aanbod niet aansluit bij de vraag vanuit Scherpenzeel. Ook geven zij aan dat het aanbod voornamelijk bestaat uit sport activiteiten.

Een van de belangrijkste aspecten van vraaggericht werken is dat organisaties dicht bij de inwoner of wijk staan. Een manier om dit op een laagdrempelige manier te doen is door middel van een opbouwwerker of een sociaal makelaar. Zij kunnen goed in beeld krijgen wat er speelt en hebben zicht op wat er nodig is. Hiermee wordt de behoefte van de inwoner centraal gezet.

Preventie

Een belangrijk onderdeel van welzijn is preventie. Dit wordt door verschillende Scherpenzeelers bevestigd. Preventie is het voorkomen van problemen in het dagelijks leven. Dit kan gebruikt worden om maatschappelijke problematiek te verminderen. Hierbij kan je denken aan overgewicht, middelengebruik, vallen voor ouderen en gezondheid.

Een voorbeeld hiervan is het alcohol en drugs gebruik bij de Scherpenzeelse jongeren. Uit de GGD monitor is gebleken dat zij met 20% meer alcohol gebruiken ten opzichte van de regio. Met name de VMBO jongeren geven aan dat 49% van hen alcohol heeft gedronken in de afgelopen 4 weken. 45% hiervan geeft aan dat zij dronken of aangeschoten zijn geweest. Alcoholgebruik voor je 18^e levensjaar vergroot de kansen op latere leeftijd voor alcoholmisbruik en verslaving.

Het is dus belangrijk om hier onder andere preventief op in te zetten met als basis van de data die beschikbaar is. Deze data geeft een goed beeld van de prioriteiten en de oorzaken weer. Hierdoor kan er gericht preventief worden ingezet. Volgens de Scherpenzeelers is het belangrijk dat er goed wordt aangegeven wat er gezond is op het gebied van eten, drinken en bewegen.

Eigen verantwoordelijkheid

Elk individu is naar vermogen verantwoordelijk voor zijn of haar eigen welzijn. Om de kracht van de samenleving te benutten is het belangrijk dat verschillende doelgroepen met elkaar in aanraking komen. Samen zetten zij zich in voor het welzijn van de Scherpenzeelers. Het omzien en zorgen voor elkaar is hierin een belangrijk element. Daarom willen we inzetten op het versterken van de zorg voor elkaar. Het waarderen van mantelzorgers en het informeren en ondersteunen van hen past hierin. Ook wordt ingezet op het stimuleren van bewegen bij verschillende doelgroepen. Een opbouwwerker of sociaal makelaar zou goed activiteiten kunnen realiseren met betrekking tot opvoedondersteuning, eenzaamheid enzovoort, in samenwerking met het CJG en welzijnsorganisaties. Hierin kunnen verschillende doelgroepen gecombineerd worden zodat verschillende aspecten van welzijn aan bod komen. De inwoners houden dan naar vermogen hun verantwoordelijkheid voor het welzijn van henzelf en anderen om hen heen.

Inspelen op toekomstige ontwikkelingen

Om zicht te krijgen op de toekomstige ontwikkelingen willen we samen met de organisaties, op basis van data, kijken wat de trend wordt de komende jaren en daarop inspelen. Bijvoorbeeld valpreventie voor ouderen door vergrijzing en meer mogelijkheden om laagdrempelig te sporten om zo de zorgkosten tegemoet te komen. Ook kan er ingespeeld worden op het groeiende tekort aan woningen. Waar komt de krapte te liggen? Op welke manier kunnen we deze toekomstige ontwikkelingen (gedeeltelijk) voor zijn?

Focus op leven lang leren en ontwikkelen

Er zijn veel factoren en gebeurtenissen die je welzijn kunnen beïnvloeden. Hierbij kan je denken aan 'life events', zoals het overlijden van een naaste, scheiden, huwelijk, geboorte en ontslag. De impact van deze veranderingen kunnen grote gevolgen hebben voor het welzijn van een persoon. Om deze impact te verminderen is er expliciet aandacht voor informatie over deze life events en waar je terecht kunt als je daar vragen over hebt. En daarnaast wordt er ingezet op basisvaardigheden zoals lezen en schrijven, digitale vaardigheden, maar ook emotionele vaardigheden. Het is belangrijk dat op elke leeftijd er een focus ligt op leren en ontwikkelen. Hiervoor kunnen op basis van behoefte activiteiten georganiseerd worden. Op deze manier wordt de veerkracht en zelfredzaamheid van de Scherpenzeeler verhoogd.

Hoe gaan we dit doen?

Wat	Wanneer
In beeld brengen wat er in Scherpenzeel allemaal gedaan wordt op het gebied van welzijn	Q4 2022
Samen met organisaties in gesprek wat er op basis van de visie gedaan gaat worden	Q1 2023
Opstellen van een meerjaren plan met gestelde maatschappelijke effecten op basis van de Visie Welzijn	Q1 en Q2 2023
Activiteiten op basis van het meerjarenplan opstellen voor het toekennen van de subsidie aan de organisaties met een plan	Q1 en Q2 2023
Elk jaar opnieuw evalueren of de vraag nog actueel is en welk aanbod aangepast moet worden.	Q1 20XX

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 23 maart 2023

B.S. van Ginkel-Schuur
griffier

M.C. Teunissen-Willemsen
voorzitter